

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

21 februarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Nicolae Gordilă,

Judecători

Iurie Diaconu, Elena Covalenco,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, împotriva sentinței Judecătoriei Florești din 29 ianuarie 2016 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 octombrie 2017, declarat de inculpatul

Rusu Iulian XXXX, născut la
*XX XXXX XXXX în s. XXXXX, r-nul XXXXX, locuitor al
s. XXXXX, r-nul XXXXX, cetățean al R. Moldova,
anterior condamnat prin:*

*1) sentința Judecătoriei Florești din
04.12.2014, în baza art. 172 alin. (2) lit. b), 90 Cod
penal la 4 ani închisoare, cu suspendarea condiționată
a executării pedepsei pe o perioadă de probațiune de 4
ani.*

*Termenul de examinare,
instanța de fond: 07.05.2015 – 29.01.2016,
instanța de recurs: 23.03.2017 – 31.05.2017,
instanța de apel: 14.03.2017 – 04.10.2017,
instanța de recurs: 23.01.2018 – 21.02.2018.*

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Florești din 29 ianuarie 2016, cauza fiind judecată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Rusu Iulian a fost condamnat în baza art. 287 alin. (3) Cod penal la 2 ani închisoare.

În temeiul art. 85 alin. (1) Cod penal, prin adăugirea parțială a pedepsei aplicate prin sentința Judecătorei Florești din 04.12.2014, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă de 4 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, începând din 29 ianuarie 2016.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Citac V. a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța în ordinea procedurii civile.

2. Instanța de fond a constatat că la 19 februarie 2015, orele 23.00, inculpatul Rusu I., aflându-se în s. XXXXX, r-nul XXXX, în gospodăria lui Rusu S., fiind în stare de ebrietate alcoolică, încălcând grosolan ordinea publică și exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, fără nici un motiv, intenționat, ținându-l pe Cebotari S. de cap, l-a lovit cu capul de mai multe ori de peretele casei de locuit, apoi i-a aplicat mai multe lovituri cu pumnul în regiunea pieptului.

Tot el, la 20 februarie 2015, continuându-și acțiunile huliganice, aflându-se în s. XXXXX, r-nul XXXXX, în apropierea porții de intrare în gospodăria lui Rusu S., fiind în stare de ebrietate alcoolică, încălcând grosolan ordinea publică și exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, fără nici un motiv, intenționat le-a aplicat lui Cebotari S. și lui Citac V. câte o lovitură cu o scândură în regiunea capului.

Tot el, continuându-și acțiunile huliganice, la 20 februarie 2015, aflându-se în s. XXXXX, r-nul XXXXX, în apropierea porții de intrare în gospodăria lui Rusu S., fiind în stare de ebrietate alcoolică, încălcând grosolan ordinea publică și exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, fără nici un motiv, intenționat le-a aplicat lui Cebotari S. și lui Citac V. câte o lovitură cu o țeavă metalică în regiunea capului care, în rezultatul loviturii, au căzut de pe motocicletă cu care se deplasau și cu aceeași țeavă metalică, inculpatul a aplicat mai multe lovituri peste motocicletă de model „OROX R 50”, care aparține lui Citac V., și a incendiat-o în regiunea rezervorului pentru benzină, deteriorând-o parțial.

Conform raportului de expertiză medico-legală nr. 57D din 26.03.2015, la Citac V. s-au depistat excoriații faciale, plăgi superficiale ale regiunii piloase a capului care puteau fi cauzate ca rezultat al unor lovituri cu un obiect dur contondent sau la lovirea de asemenea obiecte, și care se califică ca vătămări neînsemnate.

Potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 58D din 26.03.2015, la Cebotari S. s-au depistat excoriații frontal stânga, plăgi superficiale ale regiunii piloase a capului care puteau fi cauzate ca rezultat al unor lovituri cu un obiect dur contondent sau la lovirea de asemenea obiecte, și care se califică ca vătămări neînsemnate.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut vina și faptele incriminate, solicitând examinarea cauzei în baza probelor administrate în cadrul urmăririi penale, că aceste probe îi dovedesc în totalitate vinovăția și i-a încadrat acțiunile în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, ca huliganismul agravat, adică, acțiunile care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor,

care prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, acțiune săvârșită cu aplicarea altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, că inculpatul a săvârșit o infracțiune gravă, se caracterizează negativ, că nu au fost stabilite circumstanțe atenuante, în calitate de circumstanță agravantă fiind reținută săvârșirea infracțiunii în stare de ebrietate, că acesta a fost condamnat anterior, iar infracțiunea în speță a fost comisă în termenul de probă, concluzionând că reeducarea și corectarea lui este posibilă doar prin izolare de societate, pedeapsa fiindu-i aplicată cu respectarea prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală.

3. La 09 martie 2017, inculpatul a declarat recurs *în anulare*, solicitând casarea sentinței și rejudecarea cauzei.

A indicat că, fiind bolnav, a fost în imposibilitate să declare apel în termen.

Nu este vinovat, iar instanța de fond eronat și-a argumentat hotărârea de condamnare.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 31 mai 2017, recursul ordinar a fost declarat inadmisibil, deoarece nu îndeplinește cerințele de conținut.

Instanța de recurs a statuat că sentința instanței de fond, nu a fost contestată cu apel de nici un participant la proces și nu există o decizie a instanței de apel pe cauza penală dată.

Potrivit art. 420 alin. (1) Cod de procedură penală, pot fi atacate cu recurs deciziile pronunțate de curțile de apel ca instanțe de apel.

Însă, potrivit art. 420 alin. (4) Cod de procedură penală, nu pot fi atacate cu recurs ordinar sentințele în privința cărora inculpatul nu a folosit calea apelului, dacă legea prevede această cale de atac.

Or, hotărârile primei instanțe nu pot constitui obiect al procedurii de contestare cu recurs ordinar, respectiv, iar instanța de recurs nu se va expune asupra argumentelor recurentului invocate în cererea de recurs, din motiv că se contestă legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe.

Astfel, recursul urmează a fi declarat inadmisibil, din motiv că recurentul nu a utilizat calea de atac apelul pentru a contesta hotărârea primei instanțe, drept urmare acesta nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut, prevăzute în art. 429 - 430 Cod de procedură penală.

5. La 13 februarie 2017, inculpatul a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă.

Apelantul a invocat că sentința este neîntemeiată, urmând să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă.

6. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 octombrie 2017, apelul a fost respins ca depus peste termen.

Instanța de apel a reținut că inculpatul a declarat apel la 13.02.2017, invocând că nu este de acord cu sentința din 29.01.2016.

Potrivit art. 402 Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, sentința privind condamnarea inculpatului în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, a fost pronunțată integral la 29.01.2016, în prezența acestuia și a apărătorului său.

La aceeași dată, inculpatului i-a fost înmănată copia sentinței, ce se confirmă prin recipisa de primire din 29.01.2016.

Or, termenul de declarare a apelului pentru inculpat curge din 29.01.2016, apelul urmând a fi depus nu mai târziu de 15.02.2016, însă acesta a fost declarat la 13.02.2017, adică peste termenul legal de 15 zile.

Conform art. 403 alin. (1) Cod de procedură penală, apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Potrivit dispoziției de executare sentința a devenit definitivă la 15.02.2016, fiind executorie din 16.02.2016.

Conform dispozițiilor nr. 563 și 564 din 18.02.2016, sentința din 29.01.2016 a fost transmisă pentru executare în Penitenciarul nr. 17 Rezina și IP Florești.

Totodată, faptul că inculpatul nu a declarat apel în termen se confirmă și prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 31.05.2017, în care se menționează că acesta nu a folosit calea ordinară de atac – apelul.

Mai mult, inculpatul nu a solicitat repunerea în termen a apelului declarat, nefiind motivată situația de fapt și prevederile legale ale depunerii apelului peste termenul de 15 zile de la pronunțarea sentinței și 15 zile de la începerea executării or, apărarea nu a indicat nici un temei legal care ar motiva întârzierea și repunerea în termen a apelului.

Afirmația inculpatului că nu a cunoscut despre dreptul de atac este neîntemeiată, acesta fiind prezent la pronunțarea sentinței, unde i-a fost explicat termenul și modul de atac, în copia sentinței primite, la fel, fiind indicat dreptul de atac.

Mai mult, acesta a atacat sentința cu recurs în anulare, care a fost respins ca inadmisibil, deoarece nu a fost folosită calea de atac cu apel.

Prin urmare, apelul fiind depus peste termen, instanța de apel nu se va expune asupra fondului cauzei.

Apelul a fost declarat de inculpat, fără careva motive întemeiate, peste termenul de 15 zile, prevăzut de art. 402 Cod de procedură penală, cât și termenul de 15 zile din momentul începerii executării, prevăzut de art. 403 Cod de procedură penală, acesta urmând a fi respins ca depus peste termen.

7. La 09 noiembrie 2017, inculpatul a declarat recurs *în anulare*, în care solicită casarea acestei decizii și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă.

Recurentul a invocat că recunoaște vina, că părțile vătămate l-au iertat și nu au pretenții față de el.

Are un copil minor împreună cu concubina sa și dorește să-și întemeieze o familie.

În perioada în care s-a aflat în penitenciar nu a comis nici o încălcare.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

În primul rând, potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, dar doar în temeiurile prevăzute de lege.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, se pronunță doar în limitele temeiurilor invocate în recurs. Potrivit art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, recursul trebuie să fie motivat. În corespundere cu art. 430 alin. (5) Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să conțină indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens.

Însă, în recursul declarat, în pofida prevederilor enunțate, nu este indicat nici un temei din cele nominalizate în art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, fiind omisă totalmente specificarea unor concrete erori de drept și argumentarea ilegalității deciziei contestate în acest sens (*pct. 5. din decizie*).

Circumstanțele enunțate denotă că recursul nu întrunește condițiile de conținut, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al inculpatului cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica.

Or, conform prevederilor art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele.

În al doilea rând, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv și în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar declarat, în care nici nu sunt indicate concrete erori de drept și clar definite (*pct. 5. din decizie*), se reține că potrivit circumstanțelor reproduse în pct. **4.** din prezenta decizie, instanța de apel legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind tardivitatea apelului declarat de inculpat, în strictă conformitate cu dispozițiile legii.

Astfel, potrivit art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale. În corespundere cu art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea

dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. În conformitate cu art. 231 alin. (3), (5) Cod de procedură penală la calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește. Dacă ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expiră la sfârșitul primei zile lucrătoare care urmează.

Din materialele cauzei rezultă că sentința integrală a fost pronunțată la 29 ianuarie 2016 și inculpatul a primit copia de pe sentința motivată la aceeași dată, contrasemnând o recipisă în acest sens (*v. 1, f.d. 176*).

Astfel, termenul de declarare a apelului a expirat la sfârșitul zilei de 15 februarie 2016.

Totodată, potrivit ștampilei de pe plic, apelul inculpatului a fost depus la oficiul poștal pe 13 februarie 2017 și înregistrat în instanța de apel la 14 februarie 2017, adică peste termenul prevăzut de lege, deci instanța de apel întemeiat l-a respins ca fiind declarat peste termen (*v. 1, f.d. 195, 196, pct. 5., 6. din decizie*).

Se observă că instanța de apel în mod argumentat și just a constatat că întârzierea menționată nu a fost determinată de motive întemeiate (*pct. 6. din decizie*).

Totodată, soluția de respingere a apelului ca depus peste termen nu implică o verificare a hotărârii atacate, întrucât instanța de apel nu poate proceda la o verificare de fapt și de drept a acesteia decât în cadrul unui apel exercitat în mod legal.

Este de menționat că art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală prescrie expres că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Prin urmare, termenul de apel este un termen legal și imperativ, astfel încât nerespectarea lui atrage decăderea din exercițiul dreptului de a declara apel și nulitatea oricărei cereri de apel înaintate după expirarea acestui termen (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, pct. 6.*).

Pe lângă aceasta, potrivit art. 420 alin. (4) Cod de procedură penală, nu poate fi atacată cu recurs sentința în privința căreia inculpatul nu a folosit calea apelului.

Rezultă că recursul ordinar nu are niciun suport legal în aspectul vizat, deoarece apelul tardiv echivalează cu nefolosirea acestei căi de atac (*pct. 5. și 6. din decizie*).

Circumstanțele enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că decizia atacată conține motive legale pe care se întemeiază soluția, și că recursul ordinar este unul vădit neîntemeiat.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală instanța de recurs va decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce recursul de pe rol, în raport cu motivele invocate, este vădit neîntemeiat, el urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de inculpatul Rusu Iulian XXX, împotriva sentinței Judecătorei Florești din 29 ianuarie 2016 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 octombrie 2017, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 14 martie 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco